

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота

магістра

з теми: **«АНГЛОМОВНІ ДИСКУРСИВНІ МАРКЕРИ:
КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНА ПЕРСПЕКТИВА»**

Виконала: магістрантка 2 курсу,
групи Ang1- M19
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська) за
освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Англійська мова і
зарубіжна література), додаткова
спеціальність Середня освіта (Мова і
література (німецька)
Семенчук Євдокія-Юлія Віталіївна

Керівник: Кришталюк Г. А.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови

Рецензент: Яремчук І. М.,
кандидат філологічних наук, старший
викладач кафедри німецької мови

Кам'янець-Подільський – 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ДИСКУРСИВНИХ МАРКЕРІВ	10
1.1. Дискурсивний маркер як одиниця мовознавчого вивчення.....	10
1.1.1. Виокремлення дискурсивних маркерів.....	13
1.1.2. Визначення терміну «дискурсивний маркер».....	20
1.2. Лінгвістична класифікація дискурсивних маркерів.....	21
1.3. Лінгвістичні і когнітивно-функціональні властивості дискурсивних маркерів.....	25
1.4. Методика дослідження англомовних дискурсивних маркерів.....	36
Висновки до розділу.....	38
РОЗДІЛ 2. ДИСКУРСИВНІ МАРКЕРИ ЯК КОГНІТИВНІ РЕГУЛЯТОРИ КОМУНІКАЦІЇ	41
2.1. Дискурсивні маркери як регулятори інформаційного потоку.....	41
2.2. Дискурсивні маркери як регулятори взаємодії комунікантів.....	42
2.3. Функції дискурсивних маркерів.....	45
2.4. Соціо- та лінгвокультурний аспект дискурсивних маркерів.....	48
2.5. Класифікація дискурсивних маркерів.....	56
2.5.1. Базові.....	61
2.5.2. Коментуючі.....	64
2.5.3. Паралельні.....	69
2.5.4. Організаційні.....	71
Висновки до розділу.....	75
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81

ВСТУП

Дискурс залишається одним із найбільш невизначених і багатозначних соціолінгвальних явищ протягом останніх десятиліть. Фактично в сучасній науці немає його однозначної дефініції. Про це свідчить поява численних публікацій у вітчизняній мовознавчій науці, К.Я. Кусько [24], А.П. Мартинюк [28], А.М. Приходько [34], Л.І. Сахарчук [36], та зарубіжній Т. ван Дейк [15], М. Фуко [4], Р. Богранд [48], Г.М. Вишнеvsька [10] мовознавчій науці.

Проте, вивчення дискурсу та становлення дискурсивного аналізу як наукового напрямку починається тільки з 70-х років ХХ ст. В цей час були опубліковані визначні наукові праці європейської школи лінгвістики тексту Т. ван Дейка [15], В. Дресслера [48], Дж. Брауна [52] та ін., а також основоположні роботи американських дослідників Дж. Граймса, Р. Лонгейкра [69], . Чейфа [53, 54] тощо.

Термін «дискурсивний маркер» тісно пов'язаний та є невід'ємною частиною дискурсу. У лінгвістичній літературі ці функціональні одиниці фігурують під різними назвами: метатекстові елементи (А. Вежбицкая [6]; Л.Л. Федорова [39]), метакомунікативні сигнали (В.С. Григор'єва [12]), дискурсивні маркери (В. Лабов [78]), дискурсивні коннектори (Д. Блейкмор, [49, 50]), прагматичні маркери (Б. Фрейзер [63, 67]), прагматичні коннектори (М. Стаббс [89]) та інші. Через відсутність чіткого і загальновизнаного визначення «маркерів дискурсу», питання про якісний та кількісний склад цієї категорії залишається відкритим.

Під дискурсивними маркерами, в широкому сенсі (Д. Шиффрін, [86]; Б. Фрейзером [68]; А.Н. Барановим [4] і ін.) будуть розумітися слова або словосполучення, що регулюють дискурсивний процес між адресантом та адресатом, що несуть важливе функціональне навантаження як в плані прагматичної орієнтації, так і в плані його структурно-синтаксичної організації.

Наукове дослідження присвячене розгляду «під мікроскопом» таких дискурсивних маркерів як самостійних одиниць, їхня специфіка, функції, а

також аналіз та категоризації дискурсивних маркерів на основі молодіжної онлайн комунікації.

Актуальність вибору теми полягає в тому, що у сучасній лінгвістичній науці все більший інтерес проявляється до вивчення мови як когнітивної здатності, що виражається в специфіці досліджень, спрямованих на виявлення особливостей функціонування мовних засобів, що беруть участь в процесах концептуалізації та категоризації як двох векторів пізнавальної діяльності людини. Незважаючи на велику кількість робіт, що розглядають в різних ракурсах дискурсивні маркери англійської мови до сих пір не можна говорити про наявність достатньої кількості спеціальних досліджень, присвячених дискурсивним маркерами молодіжної онлайн комунікації. У нашій роботі робиться спроба комплексного опису дискурсивних маркерів англійської мови з урахуванням їх семантики і прагматики.

Метою роботи є виявлення комунікативно-когнітивних особливостей англійськомовних дискурсивних маркерів, визначення їх функцій на матеріалі спілкування молоді в Інтернеті.

Згідно з метою дослідження потребують розв'язання такі завдання:

- проаналізувати визначення термінів «дискурс», «дискурсивний маркер»;
- розширити розуміння терміну «дискурсивні маркери» як класу мовних одиниць;
- дослідити принципи функціонування дискурсивних маркерів і їх особливості, специфіку функцій;
- збагатити лінгвістичну класифікацію дискурсивних маркерів;
- виявити функціонування дискурсивних маркерів як регуляторів інформаційного потоку та взаємодії комунікантів;
- дослідити когнітивно-функціональні властивості дискурсивних маркерів;
- визначити методи для дослідження дискурсивних маркерів;

- проаналізувати дискурсивні маркери згідно класифікації Б. Фрейзера, а тобто базові, коментуючі, паралельні та організаційні (дискурсивні) маркери.

Об'єктом дослідження є англomовні дискурсивні маркери.

Предметом дослідження є комунікативно-когнітивне функціонування дискурсивних маркерів, відібрані методом суцільної вибірки з соціальної мережі Twitter [90].

Методи дослідження. У дипломній роботі використано загальні та спеціальні методи. Основним є описовий метод, який забезпечує систематизацію мовного матеріалу та виявлення типологічних ознак його поділу. З іншого боку, він дав змогу встановити особливості репрезентації значення дискурсивних маркерів в контексті, з урахуванням синтаксичних чинників впливу на реалізацію закладеного значення.

Для дослідження взаємозв'язку між мовним кодом у спілкуванні та соціальними, психічними, психологічними, культурними процесами, та для дослідження контексту, в якому були використані дискурсивні маркери ми часто використовуємо метод дискурс-аналізу.

Дослідження категорії та її аспекту опису як функціонально-семантичного поля, який застосовуємо у роботі, передбачає використання методу структурного аналізу. Структурний метод можна розглядати як різновид описового, завдання якого є здійснювати послідовний опис структури дискурсивних маркерів, як показано в другому розділі. Інший аспект розглядає структурний метод як форму застосування принципу структурного аналізу, тобто характеристики, наприклад, значення маркеру через додавання та контамінацію значень структурних елементів. Водночас Каменський М.В. вважає, що структурний метод полягає у встановленні «схеми взаємних відношень» між мовними одиницями [17, с. 160-161]. На нашу думку, варто поєднувати усі можливості структурного методу, зокрема як аналіз структури мовної одиниці з боку форми, значення, а також входження її в інші структурні компоненти чи взаємодія з ними.

Типологічний аналіз як методика дослідження мовного матеріалу забезпечує диференціацію спільних та відмінних типологічних ознак дискурсивного маркеру. Об'єктивне підґрунтя для типології мовних одиниць є запорукою цілісного, системного та адекватного їхнього аналізу. З цього погляду ключовим завданням типологічного аналізу є опрацювання єдиних та визначальних принципів та критеріїв типології, дотримання їхнього послідовного застосування як щодо лінійних, так й ієрархічних відношень.

Контекстуальний аналіз, який використовуємо, коли аналізується дискурсивний маркер в складі контексту, виділеного з тексту і об'єднаного мовною одиницею, яка в кон-тексті реалізує і активізує своє значення. Крім того, він зближується з соціологічними прийомами: 1) вивчення ситуації мовлення; 2) вивчення контексту культури.

Прийоми класифікації та систематики, при яких безліч предметів, що вивчаються або явищ, на основі подібних або різних ознак ми розбиваємо на окремі групи і підлеглі класи, приклад цього ми можемо побачити в другому розділі. При використанні прийомів класифікації і систематики поряд з процедурою розподілу понять суттєвим вважається вибір підстави такого поділу, тобто набору ознак, що характеризує родове поняття, загальне поняття або маркований член логічної опозиції.

Матеріалом дослідження становить 200 текстових фрагментів з соціальної мережі Twitter [90].

Теоретична значимість обумовлена тим, що в ньому розробляються нові теоретичні підстави визначення і моделювання дискурсивних маркерів як особливого класу когнітивно навантажених одиниць дискурсу; надаються нові і уточнюються існуючі теоретичні знання про походження і функціонування дискурсивних маркерів в мові, а також їх когнітивно-функціональних характеристиках в різних типах дискурсу; надаються нові наукові дані про розуміння дискурсу як сукупності функціонально організованих і контекстуалізувати когнітивно навантажених мовних одиниць, таких як дискурсивні маркери; а також полягає в узагальненні напрацювань,

присвячених дискурсу, дискурсивних маркерів та молодіжній онлайн комунікації. Обрано такі роботи з аналізу дискурсу як А.Н. Баранов [4], А.А. Кибрик [19], W. Chafe [53-54], К. Hyland [75], D. Schiffrin [86], І.М. Кобозєва [4], В. Fraser [63-68], К. Aijmer [47], D. Blackmore [49-50], А. Jucker [77], J. Lyons [80].

Практична значимість роботи полягає в тому, що результати аналізу та розробленої класифікації дискурсивних маркерів можуть бути використані в курсах з аналізу дискурсу, лексикології, стилістики англійської мови, міжкультурної комунікації, а також в практичному курсі усного та писемного англійського мовлення.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення та практичні результати дослідження обговорювалися на наукових конференціях: VIII міжнародній Інтернет-конференції «Англійська мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти» (Кам'янець-Подільський, 2020), звітній конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Публікації. Основні положення дослідження відображено в одноосібній статті: «Особливості функціонування маркерів англійського дискурсу».

Обсяг та структура роботи. Робота загальним обсягом 88 сторінок, складається з вступу, двох розділів та підрозділів до них, висновків до кожного з розділів, загальних висновків та списку використаних джерел.

У **вступі** обґрунтовується вибір теми, актуальність проведеного дослідження, описується мета та завдання дипломної роботи, розкривається практичне значення отриманих результатів, окреслюються методи дослідження, а також представляються основні положення, що виносяться на захист.

У **першому розділі** нашого дослідження ми продемонстрували шлях викоремлення дискурсивних маркерів як мовознавчої одиниці. Ми аналізували різні підходи до вивчення дискурсивних маркерів, слідом за В. Хаас [72], Д. Шифрін [86], Б. Фрейзер [65], Д. Спербер [22], Д. Блейкмор

[49] Л.В. Правіковою [32, 33], А. Вежбицкою [6], Л.Л. Федоровою [39], В.С. Григор'євою [12]. В розділі також висвітлена лінгвістична класифікація дискурсивних маркерів, яка є важливою складовою роботи. Була наведена класифікація Д. Крістал [56]; М.А.К. Халлідей [73], М.-Б. Хансен [74], Т.А. ван Дейк [57], Д. Блейкмор, [51]. Т.А. ван Дейк [57]. Ми також аналізували функції та особливості дискурсивних маркерів, серед яких основними у сучасній лінгвістичній літературі є надмірність, рекурентність, десемантизація, неможливість перекладу.

У **другому розділі**, який є основною частиною нашого дослідження, ми розглянули дискурсивні маркери з позицій регуляторів спілкування між комунікантами та регуляторів інформаційного потоку, в яких дискурсивні маркери уточнюють адресату внутрішнє членування і організацію тексту і за рахунок демонстрації властивостей когезії, під якою, як відомо, розуміється наявність формальних зв'язків дискурсу, і когерентності, тобто смислової організації тексту як єдиного цілого, забезпечують його зв'язність. Серед поданих в першому розділі класифікацій, для нас найактуальнішою та повною була класифікація Б. Фрейзера [65-68]. Лінгвіст пропонує класифікацію прагматичних маркерів: 1) базові маркери (basic markers), вказують на характер основного, базового повідомлення: а) тип мовного акту; б) перформативи; в) «прагматичні ідіоми»; 2) коментуючі маркери (commentary markers), покликані коментувати базове повідомлення: а) оцінка; б) маркери очевидності / можливості; в) джерело інформації; г) пом'якшення; 3) паралельні маркери (parallel markers): а) звернення; б) маркери солідарності; в) маркери невдоволення і т. д. ; 4) дискурсивні маркери (discourse markers), що вказують на те, як базове повідомлення пов'язано з контекстом: а) маркери зміни теми; б) маркери протиставлення; в) маркери деталізації, уточнення; г) маркери виведення [68, с. 167-190]. Ми розширили цю класифікацію та навели близько 50 прикладів вживання дискурсивних маркерів кожного підкласу, а також розглянули їхні особливості.

У загальних висновках представлені основні теоретичні положення та практичні результати дипломної роботи; окреслюються можливі перспективи подальших досліджень з обраної теми.

Список використаних джерел містить 93 позиції.

ВИСНОВКИ

У рамках нашого дослідження ми вивчили існуючі визначення терміна «дискурсивний маркер», наведено визначення терміна «дискурс» так, як ці два поняття невід'ємні один від одного. Основна задача була виконана, а тобто аналіз дискурсивних маркерів у світлі комунікативно-когнітивної перспективи. Так само ми дослідили функції і різновиди дискурсивних маркерів. Виходячи з цих досліджень можна зробити висновок про те, дискурсивні маркери – великий лінгвістичний феномен, що стосується, крім лінгвістики, багатьох областей знань, що заслуговує великої уваги з боку лінгвістів. Зібравши і систематизувавши теоретичний матеріал з проблематики дискурсу можна зробити висновок, що єдиної точки зору на визначення дискурсивного маркеру в науці немає.

Проведене дослідження підтвердило припущення про комунікативно-когнітивний потенціал дискурсивних маркерів, що дозволило досягти поставленої задачі дослідження, що складається в побудові когнітивно-функціональної моделі цих мовних одиниць.

Логіка цієї роботи ґрунтувалася на встановленні комунікативно-когнітивної природи дискурсу як середовища появи і функціонування дискурсивних маркерів і постулювало когнітивній спрямованості дискурсивного аналізу як інструменту їх вивчення.

Дискурсивні маркери безпосередньо пов'язані з дискурсом, це паралельні лінгвістичні поняття. Знання функцій дискурсивних маркерів може допомогти в інтерпретації різних англійських автентичних текстів. Вони широко використовуються в різних стилях мови, в розмовній англійській мові. Крім інтерпретації дискурсивні маркери допомагають формулювати думки, пов'язувати їх між собою.

Проведене дослідження дискурсивних маркерів в руслі когнітивної лінгвістики, лінгвістики дискурсу і лінгвістичної прагматики дозволило довести, що, незважаючи на відсутність у дискурсивних маркерів конкретного номінативного значення і, як наслідок, предметного концептуального

наповнення, ці мовні одиниці є носіями абстрактних концептуальних ознак і виступають в якості мовних засобів, відкривають доступ до концептуального знання. Дискурсні маркери несуть концептуальний заряд, виступаючи сигналами зміни ментального стану комунікантів в ході дискурсивного взаємодії.

Верифікація когнітивно-функціональної моделі дискурсивних маркерів під час цього дослідження проведена на матеріалі англійської мови в її сучасному стані та на основі молодіжної онлайн комунікації в соціальних мережах, блогах та чатах.

Дискурсивні маркери є однією з найскладніших і водночас найцікавіших для вивчення одиниць дискурсу. Багато дослідників присвятили свої роботи аналізу функцій дискурсивних маркерів, їх позицій в реченні, частотності вживання і ролі в сучасному дискурсі. Все це розкриває величезний потенціал дискурсивних маркерів, розширює і поглиблює сферу їх дослідження, ставить нові цілі перед вченими-лінгвістами та підвищує інтерес до аналізу дискурсу в цілому.

Враховуючи вищесказане, ключове значення мають результати нашого дослідження, що підтверджують вихідне положення про те, що саме комунікативно-когнітивний потенціал дискурсивних маркерів є базовим чинником їх організації як дискретного класу мовних одиниць з особливим дискурсивним статусом. Дискурсні маркери в межах когнітивно-дискурсивної парадигми визначені нами в розширеному розумінні як особливий клас когнітивно-навантажених мовних одиниць, що не збігаються за своїми лінгвістичними і функціональними характеристиками, що оперують в дискурсивній взаємодії і спроможних керувати когнітивними уявленнями комунікантів про хід розгортання дискурсу. Дослідження когнітивного потенціалу дискурсивних маркерів дозволило довести можливість побудови їх наукової класифікації.

Проведене дослідження дискурсивних маркерів в руслі когнітивної лінгвістики, лінгвістики дискурсу і лінгвістичної прагматики дозволило

довести, що, незважаючи на відсутність у дискурсивних маркерів конкретного номінативного значення і, як наслідок, предметного концептуального наповнення, ці мовні одиниці є носіями абстрактних концептуальних ознак і виступають в якості мовних засобів, відкривають доступ до концептуального знання. Дискурсивні маркери несуть концептуальний заряд, виступаючи сигналами зміни ментального стану комунікантів в ході дискурсивного взаємодії.

Виходячи з вищесказаного, в цьому дослідженні виявлено, що невід'ємною властивістю всіх досліджених дискурсивних маркерів є їх когнітивне навантаження (концепт високого ступеня абстракції), пов'язане з впливом на когнітивні уявлення учасників комунікативного акту про контекст дискурсу. Встановлено, що когнітивне навантаження як іманентна властивість досліджуваних мовних одиниць з'являється внаслідок часткової або повної втрати їх семантичного та граматичного статусів і заміщенням їх когнітивно навантаженої дискурсивної функції. Під час дослідження доведено, що властивість дискурсивних маркерів служити когнітивними регуляторами дискурсивного взаємодії є універсальним для всіх дискурсивних маркерів та проявляється незалежно від їх лінгвістичних властивостей.

В рамках нашого дослідження перспективними для подальшої розробки є наступні питання:

- розширення класифікації дискурсивних маркерів молодіжної онлайн комунікації, виділення інших типів паралельних маркерів;
- більш широке дослідження способів введення нової теми в рамках різних дискурсів із застосуванням знаків інших семіотичних систем, наприклад, відео- і аудіоматеріалу, анімації, фото і т.п. ;
- зіставлення дискурсивних маркерів молодіжної усної і онлайн комунікації, виявлення маркерів, характерних тільки для онлайн комунікації;
- зіставлення дискурсивних маркерів молодіжної онлайн комунікації в англійській та інших мовах;

- дослідження залежності вживання дискурсивних маркерів від інтернет-ресурсу, в якому відбувається онлайн дискурс і т.д.

Отже, варто відзначити, що різноманіття інтернет ресурсів, постійний розвиток і вдосконалення комп'ютерних і мобільних технологій має великий вплив на комунікацію в мережі, надаючи небувалі досі можливості спілкування, з одного боку, і накладаючи особливі обмеження на комунікацію, з іншого. Все це робить онлайн комунікацію надзвичайно цікавою для дослідження, а аналіз дискурсивних маркерів, що вживаються носіями англійської мови і культури у віці від 16 до 25 років, надзвичайно актуальним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абаев В.И. Понятие идеосемантики. Язык и мышление. Москва: 1948. 256 с.
2. Арнольд И.В. Вариативность как фактор процесса адаптации лексической системы. Вестник Киевского университета: 1985. Вип. 19. 20 с.
3. Балаян А.Р., Ружинский А.Л. О категориальном аппарате функциональных лингводидактических феноменов. Русский язык за рубежом: 1995. № 2-3. 83 с.
4. Баранов А.Н., Кобозева, И.М. Модальные частицы в ответах на вопрос. Москва: 1988. 167 с.
5. Борботько В.Г. Общая теория дискурса (принципы формирования и смыслопорождения) : автореф. Краснодар: 1998. 48 с.
6. Вежбицкая А. Метатекст в тексте. Новое в зарубежной лингвистике. Москва: 1978. Вип. 8. 421с.
7. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков. Под ред. Т.В. Булыгиной. Пер. с англ. А.Д. Шмелева. Москва: «Языки русской культуры», 1999. 780 с.
8. Викторова Е.Ю. Влияет ли гендер на использование дискурсивов? (на материале письменного научного дискурса). Сер.: Филология. Журналистика, 2011. Вип. 3. 302 с.
9. Виссон Л. Like, you know what I mean? Мосты №2 (26) Москва: ООО «Р. Валент», 2009. 463 с.
10. Вишневская Г.М., Лихарева, И.П. О связующих элементах дискурса вустном тексте : сб. науч. тр..Фонетическая вариативность: Билингвизм и диглоссия. Иваново: Ивановский гос. ун-т, 2000. 187 с.
11. Гельпей Е.А. Роль дискурсивных маркеров топикализации в прагматической связности диалогической речи. Лингвистика: традиции и современность: Междунар. науч. конф. Ростов на Дону: ИПО ПИ ЮФУ, 2009. 156 с.

12. Григорьева В.С. Речевое взаимодействие в прагмалингвистическом аспекте. Тамбов: ТГТУ, 2006. 280 с.
13. Гурочкина А.Г. Метаязык, метакоммуникация, метатекст. Когнитивные исследования языка. Выпуск V. Исследование познавательных процессов в языке: сб. науч. Тр. М.: Инс-т языкознания РАН; Тамбов: Издательский дом ТГУ им. Г.Р. Державина, 2009. 389 с.
14. Дейк Т.А. ван. Язык. Познание. Коммуникация: сб. науч. трудов. Москва: Прогресс, 1989. 310 с.
15. Дейк Т.А. ван, Кинч, В. Стратегии понимания связного. Новое в зарубежной лингвистике. Москва: 1988. Вып. 23. 211с.
16. Жеребило Т.В. Термины и понятия лингвистики: Общеязыкознание. Социолингвистика : Словарь-справочник. Назрань: ООО «Пилигрим», 2011. 280 с.
17. Каменский М.В. Когнитивная нагрузка дискурсных маркеров как коммуникативная основа их классификации. Москва: Пятигорский Лингвистический университет, 2014. 304 с.
18. Кацнельсон С.Д. Типология языка и речевое мышление.Л., 1972. 186 с.
19. Кибрик А.Е. Прикладная лингвистика. Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания. М.: Изд-во МГУ, 1992. 127 с.
20. Кисельова К., Пайар Д. Дискурсивные слова русского языка: контекстное варьирование и семантическое единство. Москва: 2003. 123 с.
21. Котов А.Е. Социокоммуникативные особенности функционирования дискурсивных маркеров.URL: <http://www.ncstu.ru> (дата звернения: 8.12.2020).
22. Кронгауз М.А. Семантика. М.: Российский гос. Гуманитарных ун-т, 2008. 399 с
23. Кубрякова Е.С. Когнитивные аспекты в исследовании семантики слова. Семантика языковых единиц: тезисы докладов VI Международной науч. конф. Т. 1. Москва: Наука, 1998. 356 с.

24. Кусько Катерина Яківна. Дискурс іноземномовної комунікації: під заг. наук. ред.. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2002. 494 с.
25. Лейчик В.М. Люди и слова: Как рождаются и живут слова в русском языке. Москва: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. 216 с.
26. Любимов М. Гуляние с Чеширским котом: Мемуар-эссе об английской душе. СПб.: Амфора. ТИД Амфора, 2011. 415с.
27. Макаров, М.Л. Основы теории дискурса. Москва: Гнозис, 2003. 197 с.
28. Мартинюк А.П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. 196 с.
29. Милевская Т.В. Связность как категория дискурса и текста (когнитивно-функциональный и коммуникативно-прагматический аспекты). Ростов на-Дону: РГПУ, 2003. 386 с.
30. Ольшанский Д.В. Основы политической психологии: учеб. пособие. Екатеринбург: Деловая книга, 2001. 496 с.
31. Плунгян В.А. Лакуны в английском языке. Москва: «Р.Валент», Мосты №2 (26), 2010. 376 с.
32. Правикова Л.В. Дискурсные маркеры: современное состояние проблемы. Вестник ПГЛУ: 2000. № 4. 294 с.
33. Правикова, Л.В. Современная теория дискурса: когнитивно-фреймовый и аргументативный подходы. Пятигорск: ПГЛУ, 2004. 300 с.
34. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
35. Путеводитель, по дискурсивным словам русского языка : Ин-т рус. яз. Москва: Помовский и партнеры, 1993. 207 с.
36. Сахарчук Л.І. Теорія мовленнєвих актів та міжкультурна порівняльна лінгвістика. Проблеми семантики слова, речення та тексту. К.: КНЛУ, 2001. Вип. 7. 223 с.

37. Стернин И.А. О понятии коммуникативного сознания. Культура общения и ее формирование. Воронеж, 2001. Вып. 8. 169 с.
38. Тюрина С.Ю. Лексико-фонетическая характеристика связующих элементов дискурса в английской деловой речи (на материале фразежливого прерывания разговора) : дис. канд. филол. наук. Иваново, 2003. 173 с.
39. Федорова Т.В. Аргументация в контексте не прямой коммуникации : дис. канд. филол. наук. Иркутск, 2009. 162 с.
40. Фуко М. Слово и вещи. Археология гуманитарных наук. СПб.: А-сад, 1994. 406 с.
41. Черепанова Л.В. Когнитивно-дискурсивное исследование новой английской лексики : дис. канд. филол. наук. Москва, 2001. 305 с.
42. Чернейко Л.О. Лингво-философский анализ абстрактного имени. Москва: МГУ, 1997. 320 с.
43. Черемисина М. И. Очерки по теории сложного предложения. Новосибирск, 1987. 226 с.
44. Шпербер Д. Релевантность: новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. Москва: Прогресс, 1988. 233 с.
45. Щерба Л. В. О частях речи в русском языке. Избранные работы по русскому языку. Москва, 1957. 306 с.
46. Abraham W. The grammaticalization of German modal particles. Amsterdam: John Benjamins, 1991. Vol.11. 380 p.
47. Aijmer K. English Discourse Particles. Evidence from Corpus. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2002. 673 p.
48. Beaugrande R. de, Dressler W. U. Introduction to text linguistics. New York: Longman, 1981.
49. Blakemore D. The organization of discourse. Linguistics : The Cambridge survey. Cambridge: Cambridge University Press, 1988. Vol. 4. 250 p.
50. Blakemore D. Understanding utterances. Oxford: Blackwell, 1992. 191 p.

51. Brinton L. Pragmatic markers in English. Grammaticalization and discourse functions. Berlin: Mouton de Gruyter, 1996. 412 p.
52. Brown G., George Y. Discourse analysis. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. 321 p.
53. Chafe W. Discourse, consciousness and time. Chicago: Chicago University Press, 2003. 165 p.
54. Chafe W., Nichols, J. Evidentiality: the linguistic coding of epistemology. Norwood, NJ: Ablex. 1986. 251 p.
55. Croft W. Some contribution of typology to cognitive linguistics (and vice versa). Cognitive Linguistics: Foundations, Scope, and Methodology. Berlin: Mouton de Gruyter, 1999. 367 p.
56. Crystal D., Davy, D. Advanced Conversational English. London: Longman, 1975. 132 p
57. Discourse & Society / Teun A van Dijk. 2005. URL: <http://das.sagepub.com> (дата звернення: 5.10.12).
58. Dijk, T.A. van. Text and Context: Explorations in the Semantics and Pragmatics of Discourse. London; New York: Longman, 1977. 431 p.
59. Discourse Processes / Michael F. Schober. New School for Social. URL: <http://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=editorialBoard&journalCode=hdsp20#.VX52SPntmkq> - (ISSN: 0163-853X)
60. Dooley R., Levinson S. Analyzing discourse: a manual of basic concepts. Summer Institute of Linguistics. A Manual of Basic Concepts. Dallas, TX: SIL International, 2001. 463 p.
61. Fauconnier G., Turner M. Metonymy and Conceptual Integration. Amsterdam: John Benjamins, 1999. 245 p.
62. Fox K. Watching the English. The hidden rules of English behavior. London: Hodder, 2004. 424 p.
63. Fraser B. An approach to discourse markers : Journal of Pragmatics. 1990. №14. 395 p.

64. Fraser B. Conversational mitigation : *Journal of Pragmatics*, 1980. 350 p.
65. Fraser B. Pragmatic Competence: The Case of Hedging. In *New Approaches to Hedging*. Edited by Gunther Kaltenboeck, Wiltrud Mihatsch and Stefan Schneider. Emerald Group Publishing Limited. 2010. 456 p.
66. Fraser B. Pragmatic markers. *Pragmatics*, 1996. Vol. 6(2). 390 p.
67. Fraser B. Types of English discourse markers : *Journal of pragmatics. Acta Linguistica Hungarica*, 1988. Vol. 38. 597 p.
68. Fraser B. What are discourse markers? : *Journal of Pragmatics*, 1999. Vol. 31. 952 p.
69. Grimes Joseph E. *The thread of discourse*. The Hague : Mouton Longacre, Robert E., *The grammar of discourse*, second edition. New York: Plenum, 1995. 491 p.
70. Grince P. H. *Logic and conversation. Syntax and Semantics*. New York: 1975. vol. 3 speech acts. 681 p.
71. Harris Z. *Discourse Analysis. Language*. 1952. Vol. 28. № 1. 464 p.
72. Haas W. *Linguistic relevance. In memory of J. K. Firth*. L: Longmans, Green and Co., 1966. 472 p.
73. Halliday M. A. K. *Cohesion in English*. London: Longman, 1976. 374 p.
74. Hansen M.-B. *The Functions of Discourse Particles. A study with special reference to spoken French*. Amsterdam: John Benjamins, 1998. 417 p.
75. Hyland K. *Metadiscourse. Exploring interaction in writing*. Continuum London, New York, 2005. 250 p.
76. James D. Another look at, say, some grammatical constraints on, oh, interjections and hesitations. *CLS*, 1973. Vol. 9. 251 p.
77. Jucker A.H., Ziv Y. *Discourse markers: descriptions and theory*. Amsterdam: John Benjamins, 1998. 363 p.

78. Labov W. The boundaries of words and their meanings. In C.-J. Bailey & R. Shuy (eds.), *New ways of analyzing variation in English*. Washington: Georgetown University Press, 1973. 373 p.
79. Leech G.N. *Principles of Pragmatics*. London: Longman, 1983. 250 p.
80. Lyons J., *Semantics*. Vols. 1 & 2. Cambridge: CUP., 1977. 341 p.
81. Malatesta D. Like in Conversational Discourse: A Valuable Device. URL: <http://www.i-repository.net/contents/asiau/11300072.pdf> (дата звернення: 10.12.2020).
82. Meehan T. It's like, What's happening in the evolution of like?: A theory of grammaticalization. *Kansas Working Papers in Linguistics*, 1991. Vol. 16. 543 p.
83. Quirk R. et al. *A Grammar of contemporary English*. New York: Seminar Press, 1972. 1120 p.
84. Redeker G. Ideational and pragmatic markers of discourse structure : *Journal of Pragmatics*, 1990. Vol. 14 (3). 381 p.
85. Seligson P. *American English File: Level 2 : Student Book*. 2017. 238 p.
86. Schiffrin D. *Discourse Markers*. Cambridge University Press, 1987. 318 p.
87. Speber D. *Relevance. Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell, 1986. Vol. VIII. 279 p.
88. Stubbs M. *Discourse Analysis: The sociolinguistic analysis of natural language*. Chicago: University of Chicago Press, 1983. 245 p.
89. Svarvik J. Well in conversation. In : Greenbaum, S., Leech, G., Svarik, J. (Eds.), *Studies in English Linguistics for R. Quirk*. Longman, London, 1980. 677 p.
90. Twitter Inc. URL: <https://twitter.com> (Дата звернення: 10.12.2020).
91. Watts R. A. Relevance-theoretic approach to commentary pragmatic markers: the case of actually, really and basically. *Acta linguistica hungarica*, 1988. №38 (1-4). 542 p.

92. Weydt H. Abtönungspartikel: die deutschen Modalwörter und ihre französischen Entsprechungen. Berlin; Zürich: Gehlen, 1969. 127 S.

93. Williams 1981: 226 Williams, J. Style: Ten Lessons in Clarity and Grace / J. Williams. - Boston: Scott Foresman, 1981. 226 p.